

Verksamhetsberättelse och bokslut Delår 2024 för Socialnämnden

*Antagen av Socialnämnden
Avser delår 2024*

Innehållsförteckning

1	Nämndens uppdrag	3
2	Omvärldsbevakning	4
3	Delårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer	8
3.1	Vård, stöd och omsorg med kvalitet (SN)	8
3.1.1	Socialnämndens verksamheter ska möta omvärldsförändringar med ständig utveckling och tillvaratagande av invånarnas egna resurser.	10
3.2	Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)	12
4	Ekonomi.....	14
4.1	Verksamheternas förutsättningar	14
4.2	Delårsbokslut	15
4.3	Prognos helår och avvikelse	16
5	Investeringar	19
5.1	Investeringar	19
6	Volymer och nyckeltal.....	20
7	Ledningssystem för kvalitet	21
7.1	Systematiskt förbättringsarbete.....	21
7.2	Samverkan	21
7.3	Riktlinjer och rutiner	22
7.4	Synpunkter och klagomål	22
7.5	Avvikelser SoL och LSS	23
7.6	Lex Sarah	25
7.7	Tillsyner och granskningar	26

1 Nämndens uppdrag

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, kommunal hälso- och sjukvård, insatser för personer med funktionsnedsättning, färdtjänst, riksfärdtjänst, flyktingmottagande samt arbetsmarknadsfrågor och kommunala aktivitetsansvaret och studie- och yrkesvägledning inom SFI. Inom dessa områden omfattar nämndens ansvar all den verksamhet som en kommun enligt lag är skyldig att bedriva liksom de åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om att kommunen ska genomföra.

Socialnämndens verksamheter förvaltas av Vård- och omsorgskontoret, antingen i egen regi eller i extern regi genom olika avtalsformer. Utöver gällande lagstiftning och regionala samt lokala styrdokument drivs och utvecklas socialnämndens verksamheter med Agenda 2030 som grund.

2 Omvärldsbevakning

Året som gått

Sammanfattning

Några fokusområden under årets första del har varit patientsäkerhet, digitalisering och civila beredskap. För barn och unga har ökade anmälningar hanterats utan ökning av placeringar utanför den egna familjen och inom socialpsykiatri har nya stödformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar startats. Inom ekonomiskt bistånd ökar volymerna, liksom inom äldreomsorgen, men inom missbruk minskar inflödet. Hemsjukvården hanterar allt tyngre vårdbehov, vilket fördröjt annat utvecklingsarbete. Estrids gård har utökat demensvården och har pågående projekt för framtida bemanningsmodeller och även inom hemtjänsten pågår utvecklings- och effektiviseringsarbeten vilket möjliggjort att parera årets volymökningar utan att öka personalstyrkan.

Övergripande kvalitets och utvecklingsfrågor

Det pågår ett ständigt förändrings- och utvecklingsarbete inom Vård- och omsorgskontoret utifrån ändringar i lagar och riktlinjer eller utifrån förändrade behov och verksamhetsresultat. Under första halvåret 2024 har Vård- och omsorgskontorets ledningssystem vidareutvecklats bland annat genom kartläggning av processer och framtagande av stödjande dokumentation. I arbetet har särskilt fokus legat på patientsäkerhet och en stor utbildningsinsats har också genomförts för samtliga medarbetare och närmast berörda chefer. Tjänsten som förändringsledare inom effektiv och nära vård och suicidprevention har avvecklats och en del av frågorna inom suicidprevention hanteras nu inom ramen för kommunens centrala folkhälsoarbete. Vård- och omsorgskontoret har tagit initiativ till att påbörja ett mer datadrivet arbetssätt och analysstöd vilket inkluderar samarbete med systemleverantörer för automatiska informationsuttag. Alla verksamheter har också arbetat med kontinuitetsplanering som ett led i att höja den civila beredskapen. Verksamheterna är i hög grad representerade i olika nätverk i länet vilket rustar organisationen inför kommande förändringar utifrån nya socialtjänstlagen och till exempel pågående utredningar inom samsjuklighet och en kunskapsbaserad narkotikapolitik.

Exempel på kvalitetsutveckling ur ett direkt invånarperspektiv är att myndighetsenheterna arbetat fram nya arbetssätt för att möjliggöra enhetsgemensamma möten så att en individ inte behöver delta i olika möten kring samma situation.

Barn

Volymutveckling

Antalet orosanmälningar har ökat något jämfört med samma period från förra året. Det är dock vanligt att ett och samma barn berörs av flera anmälningar, och alla leder inte heller till utredning eller insats. En bidragande orsak till volymökningen är den ökande befolkningen och en annan anledning till ökningen kan vara ett allt närmre samarbete med till exempel skolor eller barnavårdscentral med flera. Den problembild som också ökar är barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i kombination med skolfrånvaro. Det går även att urskilja en fortsatt ökning av föräldrar som lider av psykisk ohälsa/ neuropsykiatriska funktionsnedsättningar vilket påverkar föräldraförmågan och medför ett ökat tryck på omfattande insatser i hemmiljön.

Inflödet av anmäld oro för barn har dock inte lett till ett ökat behov av vård utanför familjen och verksamheterna arbetar fortsatt aktivt för hemmaplanslösningar. För de få som ändå behöver samhällsvård blir det allt svårare att matcha rätt insats till den enskilde individen, inte minst utifrån den nationella ökningen av ungdomsbrottsligheten, bristen på plats på SIS-hemmen med ökat tryck på HVB-hemmen, som inte alltid kan möta upp den enskildes behov. För ungdomar

som placerats sedan tidigare har ett flertal omplaceringar behövt göras och inom familjehemsvården medför detta även satsningar på nyrekrytering av uppdragstagare.

Inom öppenvården på enheten råd och stöd är antalet ärenden på totalen i nivå med samma period förra året. Däremot ses en fortsatt ökning av komplexitet i ärendena.

Övriga händelser

Viktig samverkan sker regelbundet till exempel på strategisk nivå mellan socialtjänst och skola två gånger per termin och inom SSPF-samverkan (skola socialtjänst polis fritid) på operativ nivå varannan vecka. Ett pågående samarbete med BVC har under perioden till exempel resulterat i tio hembesök inom arbetsmodellen "barnsäkert" vilka genomförts tillsammans med BVC-sköterska, Annat exempel är gemensam utbildning med Råd och stöd, Elevhälsan och Barn och unga-enheten har hållits för att tidigt upptäcka och förebygga skolfrånvaro.

Förändrad lagstiftning runt skyddat boende har inneburit förändrad arbetsmodell inom myndighetssidan för målgruppen. Exempel på metodutveckling i form av "fler verktyg i verktygslådan" är att metoden "Tryggare barn" har börjat användas för att förebygga våld och stärka relationen mellan barn och föräldrar.

Modellen familjeteam har reviderats (kombinerad familjebehandling och boendestöd för föräldrar med kognitiv nedsättning) och även samverkansmodellen runt att främja skolnärvaro är under översyn för att bättre nå resultat.

Vuxna

Volymutveckling

Arbetslösheten i Knivsta ligger fortfarande lågt i jämförelse med landet i övrigt, men under gångna året är det ändå i Knivsta kommun den ökat mest i länet. Långtidsarbetslösheten (personer som varit utan arbete eller studier i mer än två år) har istället minskat mer här än i övriga länet.

Inom ekonomiskt bistånd ökar både inflödet av nya bidragsmottagare som de med långvarigt bidragsberoende, vilket påvisar betydelsen av fortsatt samverkan mellan handläggare för ekonomiskt bistånd och kontorets arbetsmarknadssekreterare

Inom missbruksvården har inflödet av nya ärenden istället minskat, medan det fortsatt, likt förra året märks en allt mer tilltagande komplexitet i varje fall, såsom en kombination av psykiatri, missbruk och våld.

Inom LSS-området ligger volymerna i stort sett oförändrade jämfört med föregående år och inom socialpsykiatrin har boendestöd till och med minskat en aning, vilket brutit en tidigare mångårig trend av långsam ökning.

Övriga händelser:

Ett nytt schema på Tegelparkens servicebostad har gett brukarna större möjligheter till individuella aktiviteter.

En autismgrupp och en grupp för personer med psykisk funktionsnedsättning, men utan intellektuell funktionsnedsättning, har startats för att stötta och motivera till egen försörjning. En annan ny arbetsmodell är "Bostad först" som nu har förberetts och ska börja prövas under hösten.

Vuxenenheten och de egna LSS-verksamheterna deltar för första gången i SKRs brukarundersökning, vilket går i linje med ambitionen att vara en kunskapsbaserad socialtjänst.

Äldre och hälso- och sjukvård

Volymutveckling

Volymerna ökar inom äldreomsorgen och hälso- och sjukvården.

Inom särskilt boende är det främst behovet av demensvård som ökar, så en avdelning med tio somatiska platser på Estrids gård har därför ställts om till demensplatser. För några brukare har biståndet dock behövt verkställas på annan ort och snart finns behov av att boendeplatserna generellt utökas, genom upphandling.

Inom hemtjänsten ökar de biståndsbedömda timmarna igen, efter ett par år av sjunkande volymer. Det som ökar mest är dock hemsjukvården. Där är det inte antalet patienter som ökar utan vårdtyngden per person samt antalet delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser till hemtjänstpersonalen. En av förklaringarna kan vara att patienterna kommer hem från slutenvården med allt större behov, och att nya arbetsmodeller som till exempel äldrevårdsenheten möjliggör för resurskrävande vård i hemmet, vilket dock är en god utveckling för patienterna.

Övriga händelser

Personalutmaningar har präglat hemsjukvården, men rekryteringen av en specialistundersköterska har avlastat sjuksköterskorna. I utvecklingsarbetet har stort fokus lagts på system- och arbetsmiljöfrågor, vilket försenat implementeringen av nya digitala arbetsverktyg. Samtidigt pågår utvecklingsarbete inom flera områden, såsom t ex avvikelshantering och uppföljning av delegeringar. Arbetsmängden för legitimerad personal har ökat i och med förhöjd vårdtyngd per patient och ökat kompetensstöd till övriga enheter. Det pågår insatser för att förändra såväl arbetets upplägg som dess förutsättningar på sikt. Även inom hemtjänsten pågår fortsatt utvecklingsarbete för att lättare anpassa planering och personalkostnader utifrån snabbt föränderliga behov.

På Estrids gård pågår ett projekt för att förbättra resursplaneringen och optimera användningen av fast anställd personal. Under vårterminen med upplevd topp i arbetsbelastning har extra resurser satts in som avlastning. Ett nytt schema har införts för att få en effektiv bemanning som även uppfyller Huvudöverenskommelsen med Kommunal och på sikt ska kunna varieras utifrån vårdtyngd. Utbildning i det nationella kvalitetsregistret BPSD har genomförts för att förbättra omvårdnaden av personer med demens.

Framtiden

Sammanfattning

Fokusområdena framåt är digitalisering, arbetsmiljö, patientsäkerhet, rättssäkerhet och förnyelse för att möta nya lagkrav och ökade vårdbehov. Systemlösningar och arbetssätt som överensstämmer med varandra är en allt tydligare nödvändighet, liksom att den allt mer ökande analyskapaciteten nyttjas till att välja klokt inom serviceutbud och arbetsmetoder för att klara uppdraget utifrån givna resurser.

Beskrivning

Gemensamt för hela socialnämndens verksamhetsområde är en trolig volymökning utifrån att kommunen växer. Därtill kommer sannolikt ökningen av individer inom ekonomiskt bistånd fortsätta att växa även under år 2025, med tillhörande volymökningar inom arbetsmarknad och integration.

Det kommer att komma flera nya lagändringar under de närmaste åren, inte minst inom området barn och unga, vilket innebär olika former av förändrade arbetssätt. En av de största är förstås omställningen till den nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft 1 juli 2025. Syftet med nya

socialtjänstlagen är att socialtjänsten ska bli mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig, att sänka trösklarna, nå invånare tidigt, innan problemen växt sig stora. Socialtjänsten ska också bli mer kunskapsbaserad och vila på forskning och beprövad erfarenhet. I den nya lagen kommer det även att vara möjligt för socialnämnden att välja att tillhandahålla vissa insatser utan behovsprövning, vilket i så fall kräver ett förarbete, planering, genomförande och uppföljning.

Utöver anpassningar till en växande kommun och en förändrad lagstiftning behövs inom de flesta verksamheterna också en fortsatt anpassning till mer komplex problematik, med allt vad det innebär av metodval och kompetensutvecklingsbehov.

Inom hemsjukvården kommer ett fortsatt stort fokus ligga på patientsäkerhet, särskilt vad gäller läkemedelshantering och journalföring. Detta arbete går hand i hand med hemtjänstens utveckling, där ökade vårdbehov kräver ett ännu närmare samarbete med legitimerad personal. Inom såväl hemtjänst som Estrids gård kommer arbete runt optimal personalplanering att behöva fortsätta på olika sätt. Från nationellt håll kommer också förändrade krav om till exempel fast omsorgskontakt på särskilt boende för äldre.

Ett viktigt projekt inom det digitala området är det så kallade "samsourcingprojektet" där flera kommuner ska genomföra en övergång till en gemensam plattform, vilket behöver ske smidigt utan påverkan av den dagliga verksamheten. Samtidigt behöver validering av verksamheternas data och utvecklingen av ett datadrivet arbetssätt fortsätta och den nya socialtjänstlagens krav av förändrade administrativa rutiner mötas. Även fortsatt digitalisering av ledningssystemet är högt prioriterad i kontorets framtida prioritering som ska göra det lättare för både chefer och medarbetare att nå viktig information i vardagen.

Samtliga enheter inom Vård- och omsorgskontoret kommer också behöva att ytterligare kroka arm i allt fler frågor för att, ur ett helhetsperspektiv för både den enskilde invånaren samt kommunens uppdrag, möta framtidens behov.

3 Delårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer

Kommunfullmäktige beslutar om inriktningsmål, uppdrag och indikatorer för nämnder i Mål och budget. För att förtydliga och fokusera nämndens arbete kan nämnden anta riktade nämndmål eller uppdrag utifrån inriktningsmålen. Nämnden kan också besluta om indikatorer för uppföljning.

Nämnden ansvarar för att följa upp sina mål och uppdrag samt bedöma hur resultatet bidrar till måluppfyllelse av inriktningsmålen. Vid delårsbokslutet per augusti görs en verksamhetsuppföljning för perioden januari-augusti, vilket innebär uppföljning av nämndens arbete med inriktningsmål, eventuella nämndmål, uppdrag och indikatorer. Bedömningen av nämndens måluppfyllnad baseras på verksamheternas rapportering.

För bedömning används något av följande:

Färg	Mål	Uppdrag	Indikator
Grön	Målet kommer uppnås vid årets slut	Uppdraget är påbörjat och pågår enligt planering, eller uppdraget är färdigt.	Utfallet bedöms som positivt i förhållande till den önskade riktningen
Gul	Målet kommer delvis att uppnås vid årets slut.	Uppdraget är påbörjat och pågår delvis enligt plan.	Utfallet bedöms som delvis positivt i förhållande till den önskade riktningen.
Röd	Målet kommer ej att uppnås vid årets slut.	Uppdraget är påbörjat men flyter inte på enligt plan. Eller att uppdraget inte är påbörjat trots att det borde vara det.	Utfallet är i en annan riktning än det önskvärda.

3.1 Vård, stöd och omsorg med kvalitet (SN)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

Alla som tar del av Knivsta kommuns vård och omsorg har rätt till valfrihet, delaktighet och inflytande. Oavsett var man bor eller vilken välfärd man tar del av ska verksamheten ska hålla god kvalitet. Det betyder att man ska beakta livsval och privatliv samt bidra till en meningsfull vardag. Verksamheter inom vård och omsorg ska vara trygga, trivsamma och präglas av respekt för den enskilde. Detta förutsätter bland annat ett gott bemötande från personalen och ett systematiskt kvalitetsledningsarbete.

Om långtidsarbetslösheten ökar blir arbetet med att fler ska komma i egen försörjning allt viktigare. Kommunens arbete ska kontinuerligt utvärderas och förbättras, eftersom det skapar både mänskliga och ekonomiska värden för den enskilde och för kommunen. Att minska utanförskapet är en av de viktigaste samhällsutmaningarna att möta, eftersom det för med sig en rad utmaningar såsom ökade kostnader för försörjningsstöd och de negativa effekterna av att inte tillhöra en samhällsgemenskap.

Målet betyder att verksamheterna ska inriktas på att:

- Skapa kvalitetsförbättringar i äldreomsorgen och LSS.
- Vidareutveckla det förebyggande arbetet kring barn och unga.
- Utveckla hälsofrämjande insatser.
- Stärka samarbetet med civilsamhället.
- Bidra till minskat utanförskap och minskad arbetslöshet.

Måluppfyllelse

Sammanfattning

Målet bedöms kunna uppnås.

Socialnämndens verksamheter är i ständigt utvecklingsarbete och har sin riktning utifrån kommunfullmäktiges mål och uppdrag. På enhetsnivå kommer inte varje egen uppsatt aktivitet att kunna uppnås i år men strategin är den avsedda och i alla olika situationer är väl underbyggda prioriteringar gjorda med fokus på att kunna möta den enskildes behov med vård, stöd och omsorg med god kvalitet.

Analys

Socialnämndens delårsuppföljning visar framsteg i linje med kommunfullmäktiges mål om att ge stöd och omsorg med kvalitet. En viktig del är de kompetenshöjande insatser som gjorts inom flera verksamhetsområden, där den mest omfattande är en utbildning i avvikelshantering som varje medarbetare inom Vård- och omsorgskontoret gick under våren. Detta har börjat ge resultat i allt fler dokumenterade avvikelser, vilket är en viktig del inom det systematiska kvalitetsledningsarbetet. Andra kompetenshöjande insatser som genomförts är till exempel utbildning kring skolfrånvaro och rutiner för placering av barn i skyddat boende. Det förebyggande arbetet har vidareutvecklats bland annat genom optimerat samarbete mellan barn- och unga-enheterna.

Samarbetet med civilsamhället har också stärkts, med partnerskap och samverkansmöten som involverar ideella aktörer såsom Lions, Rädda Barnen och Svenska kyrkan. Samhällslotsen, ett samarbete med Röda korset, hjälper invånare med praktiska ärenden och har varit en viktig insats för att minska utanförskapet.

Arbetsmarknadsenheten samordnar insatser mellan olika aktörer och har i sitt arbete med ungdomar visat på positiva resultat, trots att arbetslösheten stiger i landet och i kommunen. Antalet unga som varken arbetar eller studerar har minskat markant, mycket tack vare ett nytt datasystem och tydligare informationsutskick som preciserar målgruppen men också genom insatser till den enskilde.

Tillitsreformen kommer att utvärderas under 2025, enligt plan. Resultatet från de årliga nationella brukarundersökningarna inom äldreomsorgen kommer senare under hösten och nytt för i år är att vuxenenheten och de egna LSS-verksamheterna deltar i SKRs brukarundersökning. När det gäller kommunfullmäktiges indikator att bibehålla andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd kommer det sannolikt inte att uppnås eftersom siffran efter årets första åtta månader, i kontorets egen mätning, har ökat med 8 %. Detta beror bland annat på den ekonomiska situationen och högre arbetslöshet, samt att nyinflyttade i kommunen varit bidragsberoende redan från tidigare kommun. För att hantera denna utveckling pågår en kartläggning av målgruppen med stöd av ISU (individbaserad systematisk uppföljning) så att rätt insats kan sättas in till rätt person.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Utvärdera arbetet med tillitsbaserad styrning inom hemtjänsten	2024-2025	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Utveckla brukarinflytandet/medverkan inom socialtjänstens verksamheter med fokus på lokal representation	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Möjliggör för den idéburna sektorn att fortsätta vara en viktig aktör i Knivsta kommun	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall delår 2024	Önskad riktning	Prognos
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg (helhetssyn), andel (%) U21468 K: kvinnor M: män		85 K: 85 M: 85	94 K: 92 M: 96		Öka	
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg (helhetssyn), andel (%) U23471		69	79		Öka	
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) N31814 K: kvinnor M: män	27 K: 25 M: 29	23 K: 23 M: 23			Bibehålla	

3.1.1 Socialnämndens verksamheter ska möta omvärldsförändringar med ständig utveckling och tillvaratagande av invånarnas egna resurser.

Nämndmål

Omvärldsförändringar innefattar allt som påverkar socialnämndens verksamheter och innebär förändrade förutsättningar, såsom t ex demografiska förändringar, förändrad lagstiftning, samhällsförändringar och skiftande behov hos kommuninvånarna.

Ständig utveckling innefattas allt slags omställningsarbete.

Tillvaratagande av invånarnas egna resurser beskriver att socialnämndens stöd- omsorg- och vårdinsatser ska inriktas på att frigöra och utveckla den enskilde brukarens resurser, att brukarens eget nätverk inkluderas så långt det är möjligt, samt att civilsamhällets resurser nyttjas.

Måluppfyllelse

Sammanfattning

Socialnämndens verksamheter arbetar medvetet utifrån målet på många olika sätt och betonar att även välfungerande verksamheter ständigt behöver förändra arbetsmetoder för att möta en föränderlig omvärld. I och med att målindikatorerna inom hemtjänsten sannolikt inte nås fullt ut och eftersom även fler barn än förra året behövt återaktualiseras bedöms dock målet som helhet endast delvis uppnått på helheten.

Analys

Samtliga enheter inom socialtjänsten har fortsatt att utveckla sina arbetssätt utifrån invånarnas skiftande behov och föränderliga omvärldsfaktorer, samtidigt som de strävar efter att tillvarata individens resurser. Särskilt fokus har lagts på rättssäkerhet, sänkt sjukfrånvaro och förbättrad arbetsmiljö.

Ett stärkt samarbete mellan socialtjänstens olika enheter har möjliggjort för kommuninvånare att slippa delta i flera olika möten kring samma ärende. Samverkan mellan vuxenenheten och barn- och ungdomsenheten har förbättrats, särskilt gällande ny lagstiftning för skyddat boende. Och ett flertal kompetenshöjande insatser har genomförts för stora medarbetargrupper.

Utförarenheterna inom Vård- och omsorgskontoret arbetar enligt ett årshjul för arbetsmiljö och erbjuder regelbundet kompetensutveckling och kollegial handledning.

Inom hela socialnämndens område är en viktig parameter i kvalitetsarbetet att avvikelshanteringen är välfungerande. Under våren gick därför samtliga medarbetare inom Vård- och omsorgskontoret en fortbildning, vilket redan genererat i fler dokumenterade avvikelser. Samtidigt finns fortsatt stora behov av kvalitetsarbete inte minst inom patientsäkerhetsområdet. En framtagen aktivitetsplan finns för detta framåt.

Lyckträffen erbjuder invånarna aktiviteter som stödjer deras hälsa och gemenskap, exempelvis för psykisk hälsa och stroke-rehabilitering.

Enheten för arbetsmarknad och integration har vidareutvecklat rutiner för flyktingmottagande och arbetar nära SFI och ett samverkansprojekt för tidiga insatser. Arbetsmarknadssekreterarna använder metodstödet SMAIL för att stötta individer närmare arbetsmarknaden och har förbättrat precisionen inom kommunala aktivitetsansvaret.

Trots allt detta har vissa målvärden i indikatorerna inte uppnåtts, såsom att öka brukartiden inom hemtjänsten, som i snitt för årets första åtta månader minskat till 55% trots förbättrad resurseffektivitet på helheten i verksamheten. Anledningen är främst den kraftigt ökade mängden av delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter till hemtjänsten. Med ökat antal besök och bilresor utmanas produktiviteten vilket nu kommer att hanteras bland annat genom att genomförandeplan upprättas i brukarens hem. Möjligen kan detta generera att värdet efter årets slut landar i samma som för år 2023.

Återaktualiserade barn-ärenden är också ett målvärde som inte uppnåtts. Ökningen från förra året behöver följas framåt för att kunna ses som en tydlig trend. Resultatet analyseras ändå under hösten genom ISU (individbaserad systematisk uppföljning) som en del av verksamhetsutvecklingen framåt.

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall delår 2024	Önskad riktning	Prognos
Brukartiden i förhållande till total arbetstid inom hemtjänst i egen regi ska öka Egen undersökning	63	64	60	55	Öka	
Kontinuiteten inom hemtjänsten ska förbättras Egen undersökning	19	14	16		Minska	
Andelen återaktualiserade barn och unga ska minska Egen undersökning		16 %	13 %	19 %	Minska	
Antalet invånare mellan 16-20 år som varken arbetar eller studerar ska minska Egen undersökning			300	93	Minska	

3.2 Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

En långsiktig ekonomi i balans innebär att intäkter och kostnader ska gå ihop i takt med att andelen exploateringsintäkter i driftbudgeten över tid fasas ut. Fokus i verksamheten ska vara god kvalitet i kommunens kärnverksamhet, det vill säga skola, vård och omsorg. Verksamheten ska drivas effektivt för att skapa ökat värde per skattekrona för invånarna.

Målet betyder att verksamheten ska inriktas på att:

- Öka värdet per skattekrona för invånarna.
- Fokus på kommunens kärnverksamhet det vill säga skola, vård och omsorg.
- Fasa ut beroendet av exploateringsintäkter över tid.
- Knivsta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.

Måluppfyllelse

Socialnämnden och dess förvaltning har arbetat aktivt för att säkerställa en långsiktig ekonomi i balans. Prognosen för året är att för femte året i rad redovisa ett positivt resultat och genom olika utvecklingsarbeten strävas efter att ytterligare optimera resursutnyttjandet genom en tydlig ekonomistyrning och genom att i kärnverksamheterna eftersträva helhetssyn och att möta förändrade krav med förnyelse istället för ständig utökning. Inom hemtjänsten har besparingsmålet om en miljon kronor uppnåtts med god marginal, trots ökade arbetstimmar. Effektiv personalplanering har lett till lägre kostnader än tidigare år och även på Estrids gård, trots redovisat underskott, handlar årets största projekt om att effektivisera bemanningen framåt, med bibehållen kvalitet. Samtliga myndighetsenheter arbetar systematiskt med ekonomisk uppföljning och strävar efter att minska kostnader för personalomsättning och externa konsulter. Barn- och familjeenheten prioriterar hemmaplanslösningar och arbetsmarknads- och integrationsenheten samarbetar med andra delar av socialtjänsten för att utnyttja interna resurser så långt det är möjligt.

Inom äldreomsorgen har nettokostnadsavvikelsen minskat stadigt efter 2019, passerade år 2021 lägstanivån sedan kommunens bildande och är efter 2023 nästan i linje med riksgenomsnittet. Fortsatta effektiviseringar förväntas framöver, även om framtida kostnadsökningar kan uppstå vid nya upphandlingar, vilket kan återspeglas i Koladas jämförelsetal från 2025. Även inom individ- och familjeomsorgen har nettokostnadsavvikelsen minskat efter 2019 och ligger nu på 7 % högre nivå än rikssnittet. Arbetet med att minska dessa kostnader pågår och resultat förväntas successivt. Kostnaderna för individ- och familjeomsorg per invånare ligger år 2023 för första gången på åtta år så pass lågt som på den tredje lägsta nivån i länet.

Sammantaget visar socialnämndens arbete en tydlig strävan mot en hållbar ekonomisk utveckling genom strategiska åtgärder och effektivare resursanvändning, vilket bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål om en långsiktig ekonomi i balans.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Genomför en analys av nettokostnadsavvikelser som ligger till grund för överväganden av åtgärder och kontinuerlig uppföljning.	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	●
Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument	2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	●

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Ta fram en sammanhållen lokalförsörjningsplan för de lokaler som kommunen nyttjar i syfte att optimera resursutnyttjandet	2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall delår 2024	Önskad riktning	Prognos
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	11,14 %	8,01 %	4,88 %			
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	37,82 %	34,61 %	19,43 %			

4 Ekonomi

4.1 Verksamheternas förutsättningar

Tilldelad ram från kommunfullmäktige

Socialnämnden tilldelades medel för 2024 i den av kommunfullmäktige antagna Mål & budget 2024 (MoB). Nämndens totala ram uppgår till 361 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4,9% (16,9 miljoner kronor) jämfört med föregående år.

Förutom den tilldelade ramen erhöll nämnden en tilläggsbudget på 4,74 miljoner. Dessa medel avser statsbidragsförändringar och volymökningar samt 0,34 miljoner för lönesatsning 2024.

Bokslutreglering för ersättning till Försäkringskassan (SFB) för statlig personlig assistans beräknades på 22 personer år 2024.

Indexuppräknings för de flesta av socialnämndens verksamheter ligger i ramen på 3,5%, vilket motsvarade SKR:s beräknade kostnadstryck (PKV) för 2024. Däremot har vissa avtal räknats upp högre än 3,5% om deras kostnad för innevarande år var känt utifrån avtalsförändring eller om avtalen styrs med omsorgsprisindex (OPI) som hamnat på 5% under 2024. Uppräknings för lokaler ligger i budgeten på 6,5%, utöver lokalplatser i kommunhuset som räknades upp med 12%.

Volymuppräknings

I Socialnämndens framtagna budget är volymuppräknings för år 2024 bedömd utifrån varje verksamhets förutsättning, vilket omnämns inom respektive verksamhetsområdes driftsbudget. På totalen var volymuppräknings 2,6 % eller 9,4 miljoner för externt köpt stöd och vård, jämfört med delårsprognos 2023. En del av detta var till exempel för köp av hemtjänst och hemsjukvård - som är den verksamhetstyp som har störst brukarvolym - med samma jämförelse uppräknings med 1,77%.

Internt effektiviseringsbeting på hemtjänstens egenregi

I den lagda nämndbudgeten inrymdes ett beräknat underskott på LOV hemtjänst i egen regi motsvarande 7,2 miljoner kronor. Det egentliga beräknade underskottet, utifrån förväntade beställningsintäkter och egenregins personal- och övriga verksamhetskostnader var dock 8,2 miljoner kronor. Den överskjutande miljonen låg som ett internt effektiviseringsbeting hos egenregin, att lösas under 2024.

Ersättning per timme i hemtjänsten har under året räknats upp med omsorgsprisindex (OPI) 5 %.

Omfördelning inom kommunfullmäktiges budget

Precis som tidigare år valde Socialnämnden att göra förändringar inom ramen för kommunfullmäktiges budget, främst för en rätt benämning i räkenskapssammandragen. I och med förändrad styrning från KF har Socialnämnden numera eget mandat att göra sådana ändringar. Nytt i budgetuppställningen för 2024 var att Förebyggande verksamhet flyttades in under Vård & omsorg i ordinärt boende övrigt, samt att det tillkommit Pedagogisk verksamhet (KAA/studie och yrkesväg. SFI) som flyttats in under Arbetsmarknadsåtgärder.

Assistansersättning (LSS) 2024 följer den nationella nivån och ökar därför från 324,5 kr år 2023 till 332,6 kr.

Externa projektmedel

Förvaltningen söker aktivt ett flertal statsbidrag. Hittills under 2024 har socialnämnden erhållit cirka 10 miljoner i statsbidrag (samt cirka 3 miljoner till som ingår i kommunbidraget). Det finns alltid en osäkerhetsfaktor innan medlen finns att rekvirera eller innan återrapporteringar har godkänts, vilket kan komma att innebära vissa förändringar under verksamhetsåret.

- 4,2 miljoner Äldreomsorgssatsningen
- 1,8 miljoner Äldreomsorgslyftet
- 0,65 miljoner statsbidrag för omställning till ny socialtjänstlag
- 0,1 miljoner statsbidrag för att förbereda kommunerna i införandet av ett nytt socialtjänstdataregister
- 1,5 miljoner god och nära vård
- 0,1 miljoner avser statsbidrag för hälsosamtal
- 0,5 miljoner Bostad först
- 0,3 miljoner Våldsutsatta
- 0,25 miljoner Föräldraskapsstöd
- 0,6 miljoner Civilt försvar
- 0,6 miljoner Prestationsbaserat statsbidrag till ökad sjuksköterskebemanning
- 0,6 miljoner Skolsociala team
- 0,09 miljoner Ensamhet bland äldre
- 1,4 miljoner statsbidrag Tidiga insatser i samverkan, vilket är anledningen till budgeterat överskott inom flyktingmottagandet.
- 1,5 miljoner kr Samordningsförbundet, finansiering av samverkansinsatsen "En väg in, steget vidare", används till finansiering av två arbetsmarknadssekreterare och del av projektledare.
- 0,7 miljoner i statsbidrag för arbete med psykisk hälsa och suicidprevention

4.2 Delårsbokslut

Delårsbokslutet

Socialnämndens resultat per den 31 augusti 2024 visar på ett överskott på 4,4 miljoner kronor och årsprognosen visar på ett överskott på 1 miljoner kronor. Nettokostnaden uppgår till 238 miljoner vilket utgör 65% av socialnämndens budget. Verksamheternas kostnader är inte alltid linjära och det har effekt på nettokostnader. Exempelvis beräknas kostnader för externt köpta platser att öka under hösten och diverse utbildningssatsningar kommer att genomföras under hösten. Däremot på Arbetsmarknadsåtgärder infaller den största kostnaden under sommaren för feriearbetare, därav en större positiv avvikelser i årsprognosen.

Nämndens verksamheter	Nettokostnad delår 2023	KF Budget delår 2024	Tillägg och avdrag, delår 2024	Nettokostnad delår 2024	Budgetavvikelse delår 2024
Nämnd- och styrelseverksamhet	1 042	971	0	1 012	-42
Vård och omsorg enligt SoL och HSL					
-Förebyggande verksamhet SoL	2 043	0	0	0	0
-LOV - hemtjänst och delegerad HSL	22 885	24 276	0	24 618	-342

-Vård & omsorg i ordinärt boende övrigt	18 447	21 568	1 067	22 789	-154
-Vård & omsorg i särskilt/ annat boende	64 450	64 122	1 827	64 801	1 148
Vård och omsorg enligt LSS och SFB					
-Insatser LSS i ordinärt boende	25 691	30 657	-1 383	26 310	2 964
-Insatser LSS i boende med särskild service	33 177	36 393	0	37 035	-641
Färdtjänst och riksfärdtjänst	3 561	4 743	0	6 098	-1 355
Individ och familjeomsorg					
-lfo öppenvård och stöd	18 477	22 625	267	22 473	419
-lfo vård och stöd institution/annat boende	20 797	26 478	0	23 884	2 595
-lfo, ekonomisk bistånd	5 585	5 752	0	6 827	-1 075
Flyktingmottagande	-283	-1 301	0	-2 091	789
Arbetsmarknadsåtgärder	3 782	4 382	0	4 248	134
Summerat	219 654	240 666	1 778	238 004	4 440

4.3 Prognos helår och avvikelse

Helårsprognosen för Socialnämnden har förbättrats med 3 miljoner sedan prognosen per maj månad och visar nu på ett prognostiserat överskott på 1 miljon kronor jämfört med budget 2024. Förändringen beror både på högre intäkter och lägre kostnader för externt köpt vård än tidigare beräknat. Förändringarna per verksamhet beskrivs närmare nedan.

LOV - hemtjänst och delegerad HSL prognostiseras med ett underskott på 1,3 miljoner kronor jämfört med budget 2024. Anledningen till underskottet är att volymerna (beslutad tid hemtjänst och delegerad HSL) ökat markant och för helåret beräknas öka med 14% mer än budget och 18% jämfört med föregående år. Det är ett tydlig trendbrott mot tidigare år. Värt att nämna är att störst ökningen sker inom hemsjukvården samt att antalet individer däremot ökar knappt märkbart. Underskottet på totalen minskas av att egenregin klarat av mer än sitt effektiviseringsuppdrag för året. Egenregin har höga fasta personalkostnader och har i och med de högre intäkterna fått bättre förutsättningar till effektiv resursplanering.

Vård & omsorg i ordinärt boende övrigt indikerar ett överskott på 0,9 miljoner kronor. Detta beror på att tilläggsbudget på 1,6 miljoner tillfördes denna verksamhet men att kostnaderna finns inom andra verksamheter. Däremot har det skett en försämring av prognosen med 0,5 miljoner jämfört med prognosen per maj månad. Anledningen är att behovet av hjälpmedel och köp av sjuksköterskeberedskap har varit mer omfattande än budget samt att inhyrd sjuksköterskebemannning behövs i och med svårighet att nyrekrytera vid vakans.

Vård & omsorg i särskilt/annat boende indikerar ett underskott på 0,7 miljoner kronor jämfört

med budget 2024. Utifrån de stora personalvolymerna ses detta som en mindre avvikelse, vilken beror på periodvis behov av högre bemanning samt viss felbudgeterad sommarbemanning. Behovet av särskilda boendeplatser för äldre ökar, men i och med nybyggda platser på Vilhelms och Estrids gård, samt omställning till demens på en av Estrids gårds avdelningar, har kostnadsökningarna bromsats och de flesta invånare har kunnat bo kvar i kommunen.

Insatser LSS i ordinärt boende uppvisar ett överskott på 3,6 miljoner kronor, vilket är en förbättring på 3 miljoner jämfört med senaste prognos. Överskottet beror bland annat på en tidigare osäkerhet inom personlig assistans, där Försäkringskassan har beslutat om retroaktivt utbetalning för 2023 motsvarande cirka 0,9 miljoner. Därutöver har det skett förändringar inom pågående ärenden och volymerna inom korttidsvistelse LSS har inte ökat så som budgeterat.

Insatser LSS i boende med särskild service indikerar ett underskott på 2,1 miljoner kronor. Trots att antalet brukare på totalen inte beräknas bli fler än under föregående år har förändringar skett inom målgruppen. Underskottet beror sammanfattningsvis på dyrare boendeplats per brukare.

Färdtjänst och riksfärdtjänst uppvisar en prognostiserad avvikelse på -1,9 miljoner. Trenden med ökat resande från förra året har hållit i sig, och efter senaste upphandlingen innebär avtalet en förhöjd kostnad per resa.

IFO öppenvård och stöd prognostiserar ett överskott på 1,9 miljoner kronor. Det är en förbättring mot föregående prognos med en miljon kronor. Förbättringen beror på ett lågt inflöde under sommaren. I övrigt beror överskottet på sjukfrånvaro inom myndighetsenheterna för barn och unga, samt att förvaltningen som effektiviseringsåtgärd ändrat upplägg av omställningsarbete inför ny socialtjänstlag vilket var en kostnad som tidigare fördelats till denna verksamhet.

IFO vård och stöd institution/annat boende prognostiserar ett överskott på 1,2 miljoner kronor. Även inom detta verksamhetsområde har inflödet varit väldigt lågt både inom barn och unga, samt vuxen missbruk. Utrymme för helt nya externt köpta placeringar har kunnat justeras ner. Glapp mellan anställningar har också bidragit till överskottet.

IFO, ekonomiskt bistånd uppvisar en prognostiserad avvikelse på -1,7 miljoner kronor. Detta är en försämring jämfört med föregående prognos med 0,5 miljoner. Utfallet för årets första 8 månader visar på en stor ökning av utbetalt ekonomiskt bistånd och prognosen framåt har justerats därefter. Antalet individer som fått utbetalt bistånd har under perioden ökat med cirka 30 % jämfört med samma period föregående år. Därtill ökar kostnaderna per hushåll bland annat i och med de högre hyrorna samt att riksnormen inför 2024 höjdes med 8,7 %.

Flyktningmottagande prognostiserar ett överskott på 0,7 miljoner kronor. Anledningen till överskottet är att anvisade flyktingar har kommit tidigare än vad som beräknades i budgeten och fler gamla återsökningar beviljades än budgeterat.

Arbetsmarknad prognostiserar ett överskott på 0,4 miljoner kronor. Överskottet är till följd av sjukfrånvaro på enheten. Under året har 131 ungdomar feriearbetat och 10 ungdomar har deltagit i Rookie startups.

Gällande bokslutsreglering av verksamheten *Insatser LSS i ordinärt boende* prognostiserar en återbetalning till finansförvaltningen på 2 miljoner kronor, då antal individer som nämnden betalar för bedöms landa på 16 och inte 22 som anges i mål och budget 2024.

Nämndens verksamheter (tkr)	Nettokostnad helår 2023	KF Budget helår 2024	Tillägg och avdrag helår 2024	Prognos nettokostnad helår 2024	Prognos budgetavvikelse helår 2024
Nämnd- och styrelseverksamhet	1 628	1 456		1 506	-50
Vård och omsorg enligt SoL och HSL					
-LOV - hemtjänst och delegerad HSL	33 272	36 414		37 710	-1 296
-Vård & omsorg i ordinärt boende övrigt	30 737	32 352	1 600	33 029	923
-Vård & omsorg i särskilt/ annat boende	97 686	96 184	2 740	99 578	-654
Vård och omsorg enligt LSS och SFB					
-Insatser LSS i ordinärt boende	39 049	45 985	-2 075	40 289	3 621
-Insatser LSS i boende med särskild service	49 838	54 590		56 730	-2 140
Färdtjänst och riksfärdtjänst	6 237	7 114		9 095	-1 981
Individ och familjeomsorg					
-Ifo öppenvård och stöd	28 203	33 938	400	32 398	1 940
-Ifo vård och stöd institution/annat boende	31 980	39 718		38 505	1 213
-Ifo, ekonomisk bistånd	8 409	8 627		10 332	-1 705
Flyktingmottagande	-373	-1 952		-2 504	742
Arbetsmarknadsåtgärder	5 002	6 573		6 187	386
Summerat	331 668	360 999	2 665	362 855	999

5 Investeringar

I dagsläget finns det inga inplanerade investeringar för 2024. Satsningar i form av digital utveckling och övriga projekt kräver oftast ingen investering. Dessa satsningar görs för övrigt oftast med externa statliga medel, vilket alltid nyttjas i första hand när det är möjligt.

5.1 Investeringar

Investering	KF investeringsr am	Tillägg investeringsr am	Utgift investering 8 månader	Prognos investeringsut gift	Avvikelse investering
Inventarier	500	0	0	0	500
Summering	500	0	0	0	500

6 Volymer och nyckeltal

Område	Nyckeltal	Utfall Helår 2020	Utfall Helår 2021	Utfall Helår 2022	Utfall Helår 2023	Mål Helår 2024	Utfall Delår 2024	Progn os 2024
Hemtjänst	Biståndsbedömd tid	58 41 0	56 78 0	54 30 8	47 73 2	49 67 6	35 76 9	54 10 0
	Antal brukare totalt	215	223	249	252	250	213	255
Särskilt boende äldre	Antal brukare totalt	133	123	145	145	150	136	150
	Antal brukare köpta platser	7	11	7	14	12	12	13
Insatser enligt LSS	Boende särskild service LSS, antal brukare totalt	36	45	47	45	45	45	45
	Daglig verksamhet LSS, antal brukare totalt	46	42	45	47	47	46	48
	Korttidsvistelse LSS, antal brukare totalt	14	10	12	18	7	17	10
Institutionsvård, stödboende och familjehem	Institutionsvård och stödboende, antal vuxna	17	12	23	17	21	17	19
	Institutionsvård och stödboende vuxna, antal vård dygn	3 500	2 416	2 506	2 874	3 500	3 389	4 500
	Institutionsvård och stödboende, antal barn/unga	30	11	7	9	9	6	8
	Institutionsvård och stödboende barn och unga, antal vård dygn.	4 963	3 324	2 073	1 900	2 000	865	1 700
	Familjehem, antal barn/unga	37	33	33	25	26	21	23
	Familjehem barn/unga, antal vård dygn	8 625	7 662	7 045	6 803	8 000	4 256	7 000
Ekonomiskt bistånd	Ekonomiskt bistånd, antal individer	175	121	133	120	120	124	130
	Ekonomiskt bistånd, andel individer med långvarigt ekonomiskt bistånd.	23 %	33 %	29 %	23 %	27 %	30 %	30 %

7 Ledningssystem för kvalitet

7.1 Systematiskt förbättringsarbete

Ansvar för det systematiska förbättringsarbetet utgår ifrån Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, kapitel 5. Verksamheterna arbetar med egenkontroll, riskanalyser samt utredning av avvikelser i arbetet. En viktig aspekt av att bibehålla och utveckla kvaliteten är också att kontinuerligt fortbilda medarbetare inom sina respektive yrken.

Under första halvåret 2024 har vård- och omsorgskontoret fokuserat aktiviteter och utbildning till att förbättra kvalitet i verksamheten genom avvikelshantering. Dels att utbilda i att rapportera avvikelser, men även fortbildning för verksamhetsansvariga i utredning och uppföljning av avvikelser. Medarbetare är även delaktiga i förbättringsarbetet genom att uppmärksamma och rapportera avvikelser och missförhållanden, vara delaktiga i utredningsarbetet och genomförande av åtgärder. Ett viktigt verktyg i detta arbete är gemensamma tillfällen i grupp, som arbetsplatsträffar eller medarbetarråd för genomgång av exempelvis avvikelser. Medarbetare genomför även vissa egenkontroller. Vidare är de delaktiga i framtagande av processer och rutiner och är med i utvecklingsarbetet i olika projekt, både inom den egna enheten men också i samverkan med andra.

Vård- och omsorgskontoret bedriver under 2024 även kontorsövergripande aktiviteter inom ramen för systematiskt förbättringsarbete. Här återges ett urval:

- Digitalt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9, för att medarbetare ska kunna ha enkel tillgång till processer och styrdokument
- Modell för systematisk verksamhetsuppföljning inom äldreomsorgen, för att enhetschef mer övergripande ska kunna se information från flera olika system samlat och jämförbart. Här finns fortsatt mer att göra för att ge verksamhetsledningen förutsättningar att lättare styra strategiskt.

Vård- och omsorgskontoret har stödfunktioner inom kvalitetsarbetet i kvalitets- och utvecklingsavdelningen, vilken bistår ledning och enheter i det systematiska förbättringsarbetet, ofta utifrån enskilda händelser men även gällande sammanställning, analys och framtagande av åtgärdsplaner för kontoret.

7.2 Samverkan

Samverkan bidrar till utveckling av verksamheterna och det stöd som ges till Knivstas medborgare. Samverkan sker på flera plan, både inom respektive enhet, mellan enheter och avdelningar inom vård- och omsorgskontoret, mellan andra kontor i kommunen, med externa utförare, med andra kommuner i länet samt Region Uppsala.

Inom utförarverksamheterna pågår kontinuerligt samverkan. Det finns t ex regelbundna möten tillsammans med myndighetssidan samt med övriga kommunala utförare. Personal från olika sektioner, som omsorgspersonal, rehab-personal och sjuksköterskor, håller team-möten för att gå igenom brukares behov. Detta för att säkerställa en helhetssyn och effektivitet i verksamheten. Teamsamverkan behöver dock fortsatt förbättras för att få en ökad systematik i samarbetet runt brukaren och därmed öka kvalitet i det förebyggande kvalitetsarbetet.

Andra exempel på intern samverkan är Estrids gårds ledningsmöten, reflektionstid och avdelningsmöten, vilket är några av de strukturerade sätten man samverkar på. Extern samverkan har Estrids gård med Knivsta vårdcentral för uppföljning av läkarmedverkan och gemensamma rutiner samt med Arbetsförmedlingen, Uppsala universitet och gymnasiet för rekrytering och utbildning.

Verksamheten Råd och stöd samverkar med skola, polis, vårdverksamheter, kultur/fritidsverksamhet, bland andra. Denna samverkan omsätts genom deltagande i diverse forum, varav SSPF, SUF, Familjecentralen och arbetssättet Ökad skolnärvaro är några exempel.

Samordningen mellan verksamheterna för socialpsykiatri och stödboende är särskilt nära. Här samordnas personalresurser för att maximera effektiviteten och kontinuiteten för brukarna. Dessa verksamheter har även etablerade samverkansstrukturer med andra aktörer, såsom Region Uppsala och Kriminalvården, främst när det gäller individärenden.

Inom myndighetsområdet sker också en omfattande samverkan. Enheterna för myndighetsutövning har både fasta och flexibla strukturer för samverkan, t ex genom så kallade GÅ-möten och team-möten. Fysisk närvaro och arbetsmiljö är avgörande för hur verksamheterna kan bedriva samverkan, de nya lokalerna i kommunhuset spelar en positiv roll för detta. I biståndsenheten framhävs att samverkan med brukare och närstående är särskilt viktigt, en möjlighet för närstående att beskriva den enskildes behov. Ett utvecklingsområde är att involvera brukarna för att utveckla handlägningsprocessen, utifrån rättssäkerhet och den enskildes behov av kommunikation och vägledning.

Knivsta kommun ingår i närvårdssamverkan mellan Region Uppsala och länets kommuner. Samverkan kring hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) bedrivs för att uppnå helhetssyn och långsiktighet i arbetet med att skapa goda förutsättningar för invånares hälsa och välbefinnande. I Knivsta finns politiskt samråd för HSVO och på tjänstemannanivå lokal tjänsteledning för HSVO. En gemensamt finansierad närvårdsstrateg finns i kommunen för stöd i arbetet och Socialchef medverkar i länsgemensam tjänsteledning för HSVO. Ytterligare forum för samverkan med Region Uppsala och länets kommuner sker bland annat med FoU-S.

Sammanfattningsvis lägger socialnämndens verksamheter stor vikt vid samverkan, både internt och externt. Detta säkerställer att man arbetar effektivt, samordnat och i brukares och patienters bästa intresse. Att utöka samverkan ytterligare ingår i utvecklingsarbetet framåt.

7.3 Riktlinjer och rutiner

Under föregående år har en omfattande inventering samt sammanställning av styrdokument på samtliga organisatoriska nivåer genomförts. Under början av 2024 har också arbetet med att strukturera styrdokument på enhetsnivå påbörjats, ett arbete som kommer att pågå under 2024 och 2025 med stöd av den digitala publiceringen. Flera behov av ytterligare styrdokument är identifierade och finns i planeringen framåt. Löpande under året ansvarar chef för att säkerställa att alla medarbetare har kännedom om och förståelse för rutinerna, på t ex APT eller motsvarande. Kvalitets- och utvecklingsavdelningen samordnar och upprättar flertalet av vård- och omsorgskontorets styrdokument på övergripande nivå. Avdelningen bistår också vid revidering och framtagande av styrdokument på områdes- eller enhetsnivå.

7.4 Synpunkter och klagomål

Vård- och omsorgskontoret hanterar synpunkter och klagomål genom en strukturerad process för att säkerställa kvalitets- och förbättringsarbete. Rutiner för synpunktshantering är tydliga och inkluderar aktiv uppmuntran av feedback från brukare och närstående, med möjlighet att lämna synpunkter både direkt till enhetschefen och via kommunen. Synpunkter och klagomål diarieförs och verksamheterna avser att bemöta dem de närmaste dagarna från att de inkommit.

Under 2024 har hittills 20 synpunkter eller klagomål inkommit, vilket är något mer än föregående delårsrapport. Myndighetsenheterna har mottagit fem synpunkter eller klagomål, hemtjänsten åtta, Socialpsykiatri och stödboende har tagit emot fyra synpunkter eller klagomål.

På Estrids gård har fem inkommit. Råd och Stöd har mottagit ett klagomål under året, medan LSS Stöd och sysselsättning mottog en generell synpunkt rörande snö på bilar som åtgärdades av personalen. LSS Boende och assistans har inte fått några synpunkter eller klagomål. En synpunkt om bemötande inom hemtjänsten har lett till en anmälan enligt Lex Sarah. Sammantaget ser enheterna synpunkter och klagomål som en väsentlig del av det kontinuerliga förbättringsarbetet.

Antal synpunkter/klagomål

Synpunkten/klagomålet avser	Under övrigt - fyll i vad synpunkten/klagomålet avser	Antal synpunkter/klagomål
Bemanning		1
Bilkörning		3
Handläggning		1
Inflytande		1
Information		1
Samverkan		
Tillgänglighet		4
Trygghet		1
Övrigt - vad?	Bemötande	7
Övrigt - vad?	Önskemål om personal	1
Övrigt - vad?		
Summa synpunkter och klagomål		20

7.5 Avvikelse SoL och LSS

Avvikelse är ett annat av de verktyg för förbättringsarbete som anges av Socialstyrelsens föreskrift för systematiskt kvalitetsarbete. Under 2024 har det inom socialnämndens utförarverksamheter fortlöpande identifierat och hanterat avvikelser, bland annat i genomgångar i arbetsgrupper och under arbetsplatsträffar (APT). Ledningen för vård- och omsorgskontoret har betonat vikten av att dokumentera avvikelser, eftersom dessa både på detaljnivå i verksamheten och som verksamhetsdata övergripande bidrar till det fortsatta kvalitetsarbetet. Gemensamma åtgärder utvecklas för att förhindra framtida liknande avvikelser. Förbättringsarbete genom hantering av avvikelser är ett sedan tidigare identifierat utvecklingsområde inom vård- och omsorgskontoret. Under första kvartalet 2024 har verksamheterna genomgått fortbildning i processen utifrån nya avvikelserutiner och mallar i systemet.

Enhetscheferna spelar en central roll i att utreda allvaret i avvikelsen och att bestämma vilka åtgärder som behöver vidtas. De arbetar sedan tillsammans med sitt team för att genomföra nödvändiga förändringar. I vissa fall överlämnas avvikelser till socialt ansvarig samordnare för vidare handläggning och bedömning, särskilt när det kommer till övervägande om avvikelsen ska leda till en Lex Sarah-utredning. Inom myndighetsutövningen har det identifierats avvikelser inom handläggning, dokumentation och utebliven utbetalning av ekonomiskt bistånd. Med anledning av dessa har åtgärder som juridisk handledning, utbildning och arbete med rutiner vidtagits.

I delårsredovisning och verksamhetsberättelse redogörs för avvikelser utifrån socialtjänst, SoL och LSS, medan hälso- och sjukvårdsavvikelser redogörs för i patientsäkerhetsberättelsen för 2024. Det kan även inkomma avvikelser i vårdkedjan mellan Region Uppsala och Vård- och

omsorgskontoret gällande socialtjänst, men inga sådana har rapporterats under året.

Avvikelse och utredningar av avvikelser sker löpande, varför antalet upprättade avvikelser och avslutade utredningar av avvikelser varierar över året. Avvikelse inom SoL och LSS för socialnämndens ansvarsområde har upprättats inom följande verksamheter:

Verksamhet	Antal
Biståndsenheten	5
Biståndshandläggare LSS	3
Biståndshandläggare SoL	2
Hemtjänst	7
Hemtjänst egen regi Knivsta	7
Individ- och familjeomsorgen	17
Ekonomiskt bistånd	11
Vuxen	6
Råd och Stöd	4
Barn och unga Bistånd	2
Vuxen Bistånd	2
Stöd och Service	14
Daglig verksamhet	4
Personlig Assistans	1
Tegelparken	9
Stödboende	3
Boendestöd	11
Särskilt boende	47
Estrids gård Plan 2	1
Estrids gård Plan 2 korttids-/växelvård	2
Estrids gård Plan 3	10
Estrids gård Plan 4	34
Totalsumma	108

Avvikelse kategoriseras också i typ av händelse, det vill säga vad bristen eller risken för brist som påtalas berör. Tabellen nedan visar vad avvikelserna har handlat om under året.

Typ av händelse	Antal
Utebliven insats	23
Brister i omsorg och personlig omvårdnad	19
Hot och våld mellan brukare	19
Brister i dokumentation	14
Fysiska övergrepp (t.ex. slag, nyp och hårda tag)	7
Brister i handläggning	4
Brott mot sekretesslagen	3
Ej agerat enligt rutin	3
Psykiska övergrepp (t.ex. hot, bestraffning, trakasseri, kränkning)	3

Typ av händelse	Antal
Informationsöverföring	2
Larmhantering	2
Systemrelaterade problem	2
Brister i bemötande	1
Felaktig riksnormsberäkning	1
Felaktigt beslut utifrån delegationsordning	1
Lyfthantering	1
Sexuella övergrepp (t.ex. verbal kränkning och sexuella gränsöverskridanden)	1
utrustning	1
Återfall	1

Avvikelse till följd av utebliven insats eller uppmärksammade brister i omsorg är fortsatt vanligast förekommande. Noterbart är att avvikelser rörande hot och våld mellan brukare och från brukare till personal har ökat under 2024. Antalet avvikelser och avvikelsernas karaktär är i övrigt jämförbara med föregående år. Andelen avvikelser som också utreds inom skäligen tid har ökat, något som kan förklaras av de utbildningsinsatser som genomförts inom vård- och omsorgskontoret. Fortfarande finns ett utökat behov av att avvikelshantering förbättras. Här finns önskemål och behov av underlättande systemstöd för så enkel hantering som möjligt för cheferna i vardagen, samt att det genom uppföljning går att se hur arbetet leder till betydelsefull verksamhetsutveckling.

7.6 Lex Sarah

Vad avsåg lex Sarah rapporten?	Resultat av utredningen	Är händelsen anmäld till IVO?	Resultat av IVO:S utredning
Brister i handläggning då ett beslut om LVM fattades med fel delegat	Det har identifierats flera orsaker till bristen. Åtgärder har vidtagits, däribland egenkontroller, förändrat arbetssätt, utbildningsinsats och reviderade styrdokument.	Ja	Lämnar utan ytterligare åtgärder
Fallincident i hemtjänsten, till följd av potentiellt bristfälligt arbetssätt	Utredningen har genom händelseanalys undersökt orsakerna till fallet samt eventuella brister i arbetssätt. Vidtagna åtgärder, däribland ytterligare information om fallrisker samt arbetsprocess vid förekomst av fall. Ändrad instruktion till nya och vikarierande medarbetare.	Nej	
Brister i omsorg som lett till kränkningar mellan brukare, särskilt boende för äldre	Utredningen har fokuserat till vidtagna åtgärder för att avhjälpa utåtagerande beteenden vid demens. Verksamheten har vidtagit omedelbara och planerade åtgärder, däribland handlingsplan samt utbildning i	Nej	

Vad avsåg lex Sarah rapporten?	Resultat av utredningen	Är händelsen anmäld till IVO?	Resultat av IVO:S utredning
	BPSD-registrering och arbetssätt.		

7.7 Tillsyner och granskningar

Arbetsmiljöverket har besökt Estrids gård och har framfört förbättringsområden utifrån brister gällande förebyggande, stöd och säkerhetsrutiner för att hantera hot och våld. Verksamheten har tagit fram en handlingsplan och tillsynsmyndigheten har avskrivit tillsynsärendet.

En IVO-granskning på stödboendet från 2023 påtalade brister som nu åtgärdats, inklusive ett alltför generellt alkoholförbud för unga under 20 år samt bristfällig hantering av samtycke och dokumentation vid urinprovstagning. Tillsynsmyndigheten har efter åtgärdsbeskrivning avskrivit ärendet.

Myndighetsutövningen har inte haft några granskningar under första halvåret av 2024.